

Kyststien ved Hov

Projektbeskrivelse

Januar 2012

Indholdsfortegnelse

Baggrund	2
Tilgængelighed/brugergrupper	3
Brugere af Kyststien ved Hov	3
Tilgængelighed	3
Et brugerdrevet stiprojekt – fremtidig drift	3
Forslag til stiforløb	4
Faciliteter	5
Afmærkning og formidling	7
Forslag til formidlingspunkter med podcasts	7
Detailbeskrivelse vedr. kystsikring	8
Myndighedsbehandling	8
Lov om Kystbeskyttelse	8
Naturbeskyttelsesloven	9
Natura 2000	9
Fredninger	10
Lokalplaner	10
Budget	12
Tidsplan for projektudførelse	12
Bilag 1. Lidt om gode historier i Hov og omegn	13
Gersdorffslund og Bjørnkær Voldsted	13
kystmiljøet ved Hølken	13
Havnebyen Hov	13
Stationsbyen Hov	14
Feriebyen Hov	14
Egmont Højskolen	15
Hov Søsportscenter	15
Hov Maritime Idrætsefterskole	15

Baggrund

En initiativgruppe bestående af Hou Fællesforum, Høfdeholderne, Egmond Højskolen, Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet ansøgte i juli 2011 Odder Kommune om et tilskud til iværksættelsen af et forprojekt om en kystnær sti ved Hov. Forud var der indledt en dialog med Kystinspektoratet og Naturstyrelsen om en række forhold langs kysten, hvor man lokalt gerne så nogle forbedringer.

Odder Kommune og Egmont Højskolen bevilgede sammen ressourcer til forprojektet og ansatte en konsulent til at hjælpe projektet videre. Det blev aftalt, at konsulenten skulle udarbejde en projektbeskrivelse, som gav et samlet bud på etablering og afmærkning af en vandresti ved Hov med tilknyttede faciliteter og formidling.

Projektbeskrivelsen skulle kunne indgå som bilag i ansøgninger om eksterne midler til stiens realisering, og forprojektet skulle afsluttes i 2011.

Det blev også aftalt, at der skulle tages kontakt til udvalgte nøglelodsejere, om deres ønske om at medvirke til projektets realisering.

Forprojektarbejdet tog sin begyndelse ved et møde den 24. oktober 2011. Arbejdsformen, der blev valgt, var etab-

leringen af et grønt partnerskab med mulighed for løbende at tilknytte nye partnere. Ved forprojektets afslutning bestod partnerskabskredsen af:

- Egmont højskolen v. Ole Lauth
- Hou Maritime Idrætsefterskole v. Peter Gordon
- Hou Fællesforum v. Dorte Wissendorff
- Høfdeholderne v. Bente Haugaard
- Lodsejerne v. Jens Gammelgaard
- Danmarks Naturfredningsforening v. Dorte Birkemose
- Friluftsrådet Odder v. Mette Poulsen
- Odder Museum v. Ole Sørensen
- Hov Skole v. Esben Jensen
- UdviklingOdder v. Karin Mehl
- Odder Kommune v. Bent Hodde Mortensen
- Naturstyrelsen v. Knud Erik Hesselbjerg

Som konsulent har landskabsarkitekt Bendt Nielsens Tegnestue medvirket.

Tidligt i processen blev det besluttet at kalde stien for "Kyststien ved Hov" - bl.a. for at signalere den helt overordnede vision om, at stien kan blive et led i etableringen af vandresti langs Jyllands østkyst.

Grønt Råd i Odder Kommune har behandlet Kyststien ved Hov, og er positivt indstillet over for projektets gennemførelse.

Tilgængelighed/brugergrupper

Brugere af Kyststien ved Hov

Målgruppen for Kyststien ved Hov er primært byens borgere. Men som kyst- og havneby tiltrækker Hov også en del gæster, der nyder de rekreative muligheder med udgangspunkt i f.eks. campingspladser og sommerhuse m.v. Kyststien ved Hov udføres også til glæde for områdets gæster, hvorfor formidlingsdelen af projektet derfor også indebærer sprogversioner på engelsk og tysk.

Langs kysten ved Hov har man altid kunnet færdes til fods på stier, der er opstået naturligt mellem bebyggelsen og stranden. Materialevandring og erosion langs kysten har imidlertid påvirket disse muligheder, så der nogle steder er lagt til kysten, mens der andre steder eroderes mellem de private haver ud mod kysten og brændingen. Foreningen Høfdeholderne har med Kystinspektoratets tilladelse etableret stenhøfder for at hindre erosion ud for kysten nord for Hov Havn. Ved havnen er situationen modsat, idet store mængder materialer naturligt aflejres her.

Et par af de nordligste høfter tæt på Hov Søsportscenters badebro

Tilgængelighed

Egmont Højskolen er en væsentlig virksomhed i Hov. Skolens elever er voksne med særlige forudsætninger og mange af disse anvender et varieret udbud af kørestole. Omkring Egmont Højskolen lægges der vægt på principperne om tilgængelighed for alle, hvilket indebærer faste og kørestoleegnede belægninger, ramper m.v. Den del af Kyststien ved Hov, som forbinder Egmont Højskolens områder med Havnen og midtbyen ønskes derfor udlagt som 2-3 meter bred sti med kørefast belægning.

De øvrige dele af Kyststien ved Hov etableres som vandresti ud fra de givne forudsætninger – det vil sige som en kombination af eksisterende byveje, markveje, skovveje, eksisterende stier og spor gennem landskabet.

Et brugerdrevet stiprojekt – fremtidig drift

Som et væsentligt aspekt ved Kyststien ved Hov indgår at skabe et bredt ejerskab til stiprojektet. Derfor udføres projektet som et grønt partnerskab med en bred deltager-

Tjørnen er byens ældste træ, men hvor gammel den krogede hvidtjørn på stranden egentlig er, vides ikke. Tjørnen stod tidligere alene på stedet, og blev brugt som sømærke.

kreds. Partnerskabet har drøftet muligheden for at lade frivillige kræfter stå for den daglige drift af stien i nært samarbejde med Odder Kommune.

Der er tradition for, at borgerne i Hov kan etablere fællesskaber om konkrete projekter. Foreningen Høfdeholderne er et eksempel på dette.

Hou Fællesforum blev stiftet i 2007 bl.a. med det formål at være et fælles talerør for lokalområdet samt en måde at få indflydelse på den lokale udvikling om bl.a. havnen, trafikforhold, stisystemer, vedligeholdelse af offentlige områder, kystsikring, kulturforhold etc.

Hou Fællesforum påtager sig at gå Kyststien ved Hov igennem et par gange om året med henblik på affaldsopsamling, sikring af fremkommelighed samt lettere vedligeholdelsesarbejder. Egmont Højskolen tager sig af den del af strækningen, der går fra højskolens område til havnen. Tungere vedligeholdelsesarbejder, som f.eks. kræver maskinhjælp, kan der rekvireres støtte til hos kommunen.

Forslag til stiforløb

Aftalegrundlaget for den samlede rute foreslås at være lodsejeraftaler under projektet "Spør i Landskabet". Det vil sige, at stiens etablering bygger på frivillige, skriftlige aftaler med de lodsejere, der lægger arealer til stien. Stiforløb over private arealer tinglyses ikke, og der kan ikke vindes hævd, men stien består som en slags overenskomst mellem lodsjerne og brugerne. Lodsejerne kan opsige aftalen, hvis stiens anvendelse f.eks. giver anledning til problemer for lodsejeren.

Kyststien ved Hov er tænkt som en rundtur, der knytter an til spændende steder med gode historier. Historierne fortæller samlet om Hov bys udvikling og landskab.

Ruten er endvidere tilrettelagt således, at brugerne kan benytte eksisterende P-pladser og toiletter i tilknytning til ture langs ruten.

Forslag til rute er vist på kortet. Rutens forløb er afklaret med nøglelodsejere, som er indforstået med rutens forløb.

Eksisterende sti mod havnen

Faciliteter

Ved Hølken Stand foreslås der etableret en grillhytte med shelters, der kan benyttes af vandregæster, cyklister eller kajaksejlede langs kysten. Samtidig er hytten tænkt som et samlingssted for Odder Kommunes skoler til udendørs undervisning samt dagsudflugtsmål for dagplejere og institutioner i Hovområdet. Derfor forsynes hytten med et aflåseligt rum til opbevaring af grej.

Der er udvalgt en grillhytte fra Naturstyrelsens program om Små Huse i Skoven. Denne grillhytte har tre shelters, hvoraf en enkelt aflukkes og fungerer som rum til materialepbevaring for skoler, institutioner m.v.

Langs stien ud for Hou Maritime Efterskole og Egmont Højskolen foreslås der etableret faciliteter til udendørs fitness i form af betonklodser og evt. "drivtømmer", der kan anvendes som bænke, til klatring, parkour m.v. Underlaget vil være det sand, der fra naturens side er placeret langs kysten. Endvidere opsættes der indtil 5 borde/bænkesæt på udvalgte steder langs stien.

Ved det kommunale toilet ophænges et udendørs aflåseligt opbevaringsskab til Hov Skoles undervisningsformål (en miniøkobase), og der indrettes en bålplads som samlingspunkt. Stedet kan f.eks. anvendes i 2 timers lektioner.

Grillhytte med shelters

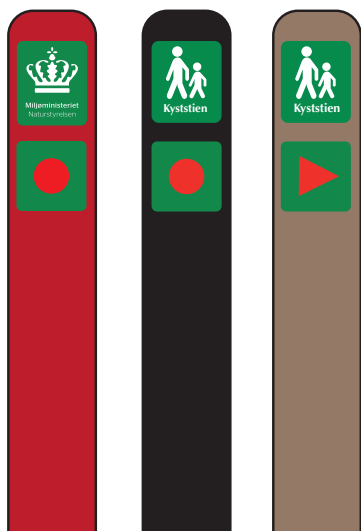
Afmærkning og formidling

Kyststien ved Hov afmærkes på samme måde, som Kyststien - Sporet mellem Snaptun og Juelsminde. Det vil sige, at Naturstyrelsens afmærkningsystem anvendes i signalfarver der signalerer ejerforhold og dermed naturbeskyttelseslovens adgangsbestemmelser.

- Rød signalfarve, Naturstyrelsens arealer
- Sort signalfarve, kommunale arealer
- Brun signalfarve, private arealer

Der opsættes 5 oversigtskort ved P-pladser langs stien i Naturstyrelsens skilte-design i A2-format. Oversigtskortene dækker hele ruten med en markering af "her står du". Endvidere vil adgangsregler og evt. helt lokale forhold blive omtalt på tavlen.

Hvor, der kan fortælles lokale natur- og kulturhistorier, opsættes pæle med 2D-koder, som via mobiltelefonen leder brugerne til en række podcasts – speaket på dansk, engelsk og tysk.

Disse podcasts hostes på et mobilt website, hvor man også kan hente oplysninger om stien, oversigtskort, adgangsregler etc. UdviklingOdder står for hosting af podcasts samt formidlings- og turismæssige oplysninger, under forudsætning af, at de kan hostes på den kommende GuideDanmark-løsning. Alternativt kan andre hostingmuligheder komme på tale som f.eks. Oddernettet eller Egmont Højskolen.

Hou Fællesforum står for indkaldelse til årligt gennemsyn af stien samt iværksættelse af vedligeholdelse af stien.

Forslag til formidlingspunkter med podcasts

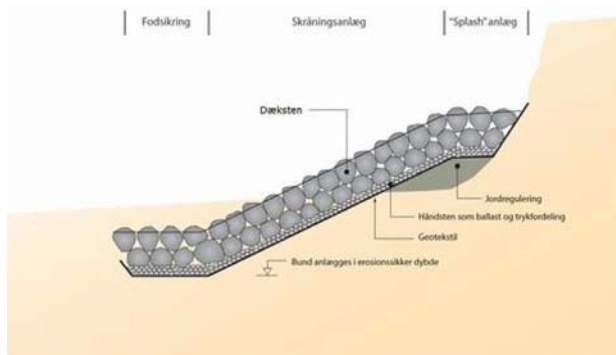
Nedenstående liste er ikke udtømmende, men et bud på nogle af de historier, der kan speakes som podcasts med relevans for Kyststien ved Hov:

- Echos Anker og havnen
- Lystbådehavnen
- Natura 2000 - sæler, fugle, strandeng
- Gersdorffslund og Rathlousdal
- Kilden ved Ravnskov - Hovs første vandforsyning
- Bjørnkær Slot / voldsted
- Hov Skole
- Hov Hallen
- Holsatia og Egmont Højskolen
- Sommerpension Bjørnkær og Hov Maritime Idrætsefterskole
- Århus Kommunes Feriehjem
- Hov Strandcamping
- Grillhytten
- Odder Strandcamping
- Havhusene
- Hølken Toldsted
- Tehuset og Hov Søsportscenter
- Grosserer Timms fredning
- Hov Tjørnen
- Sandvandring langs Kysten - stenkastningen
- Husene langs Havnegade
- Den gamle skole / medborgerhuset og børnehaven
- Stationen - badebørnene
- Afholdshotel
- Fiskerhuset
- etc.

Eksempler på standardpiktogrammer og en A2 informationstavle i Naturstyrelsens design fra Kyststien - Sporet mellem Snaptun og Juelsminde

Kystinspektoratets principskitse for en stenkastning

Detailbeskrivelse vedr. kystsikring

På en delstrækning på ca. 100 meter af Kyststien ved Hov ud for Musmannsvej er der udført en primitiv kyststikring, der samtidig er en fundering af stien. Der er tale om en stenkastning, der bl.a. hindrer, at havet eroderer i de private haver langs kysten, men som også beskytter en udløbsledning mod erosionen.

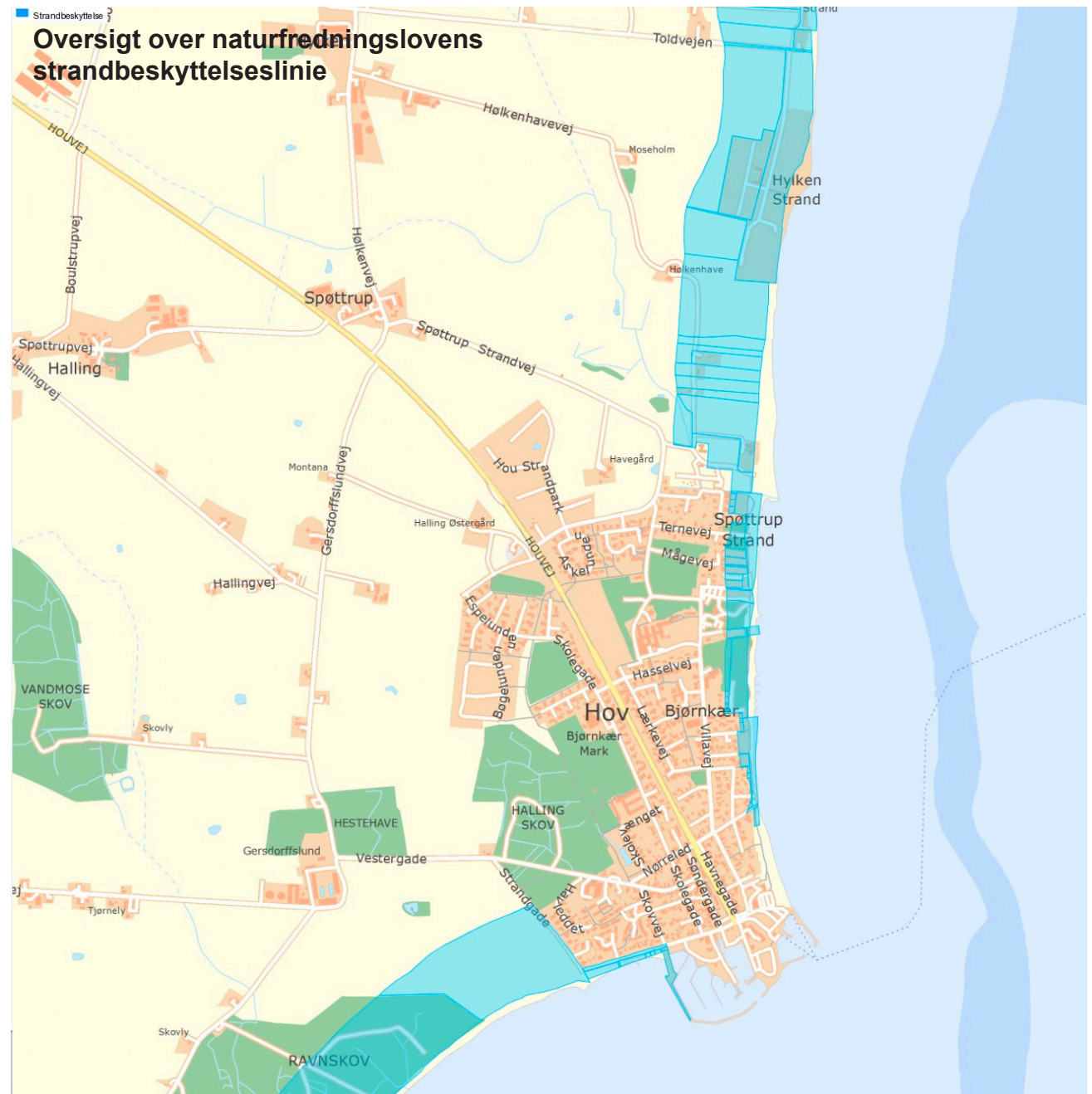
Kystinspektoratet har meddelt, at denne stenkastning skal lovliggøres og opbygges korrekt, hvis inspektoratet skal kunne godkende den. Kystinspektoratet har leveret en principskitse for en korrekt opbygget stenkastning (se illustrationen oven for).

Stenkastningen medtages som en del af det grønne partnerskabs opgaver, da den er fundament for en væsentlig delstrækning af Kyststien. Der skal etableres kørefast belægning i 3 meters bredde på stenkastningens "Splash"-anlæg samt et par nedgange for beboere og gæster.

Myndighedsbehandling

Lov om Kystbeskyttelse

Formålet med kystbeskyttelsen er at beskytte mennesker mod oversvømmelser samt ejendom mod oversvømmelser og nedbrydning fra bl.a. havet.

Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at der ved en kyst skal udføres anlæg eller træffes andre foranstaltninger til beskyttelse af flere ejendomme mod oversvømmelse eller den nedbrydende virkning fra havet (kystbeskyttelsesforanstaltninger). Lodsejerne kan også tage initiativ til kystbeskyttelse.

Kommunalbestyrelsen indhenter en udtalelse fra Kystdirektoratet om de foreslåede kystbeskyttelsesforanstaltninger samt en udtalelse fra de grundejere, der kan blive pålagt bidragspligt i henhold til loven.

Stenkastningen ud for Musmannsvej kræver tilladelse efter Kystbeskyttelsesloven.

Naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelsesloven skal medvirke til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Mundighederne skal sikre, at en række bestemmelser i loven overholdes, når der etableres nye anlæg.

Langs kysterne er der udlagt en strandbeskyttelseslinie. Inden for typisk 300 meter fra strandbredden må der ikke foretages ændring i tilstanden af arealerne. F.eks. må der ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende.

Afmærkning, formidling og faciliteter for store dele af Kyststien ligger inden for strandbyggelinien, og Naturstyrelsen skal derfor ansøges om dispensation.

Der er også byggelinier omkring f.eks. skove, samt bestemmelser om beskyttede naturtyper. Odder Kommune skal sikre, at forslaget til Kyststien ved Hov kan gennemføres i henhold til beskyttelsesbestemmelserne, eller om der kræves dispensation.

Omkring fredede fortidsminder er der via naturbeskyttelsesloven udlagt 100 meter byggelinier om fortidsmindet.

Natura 2000

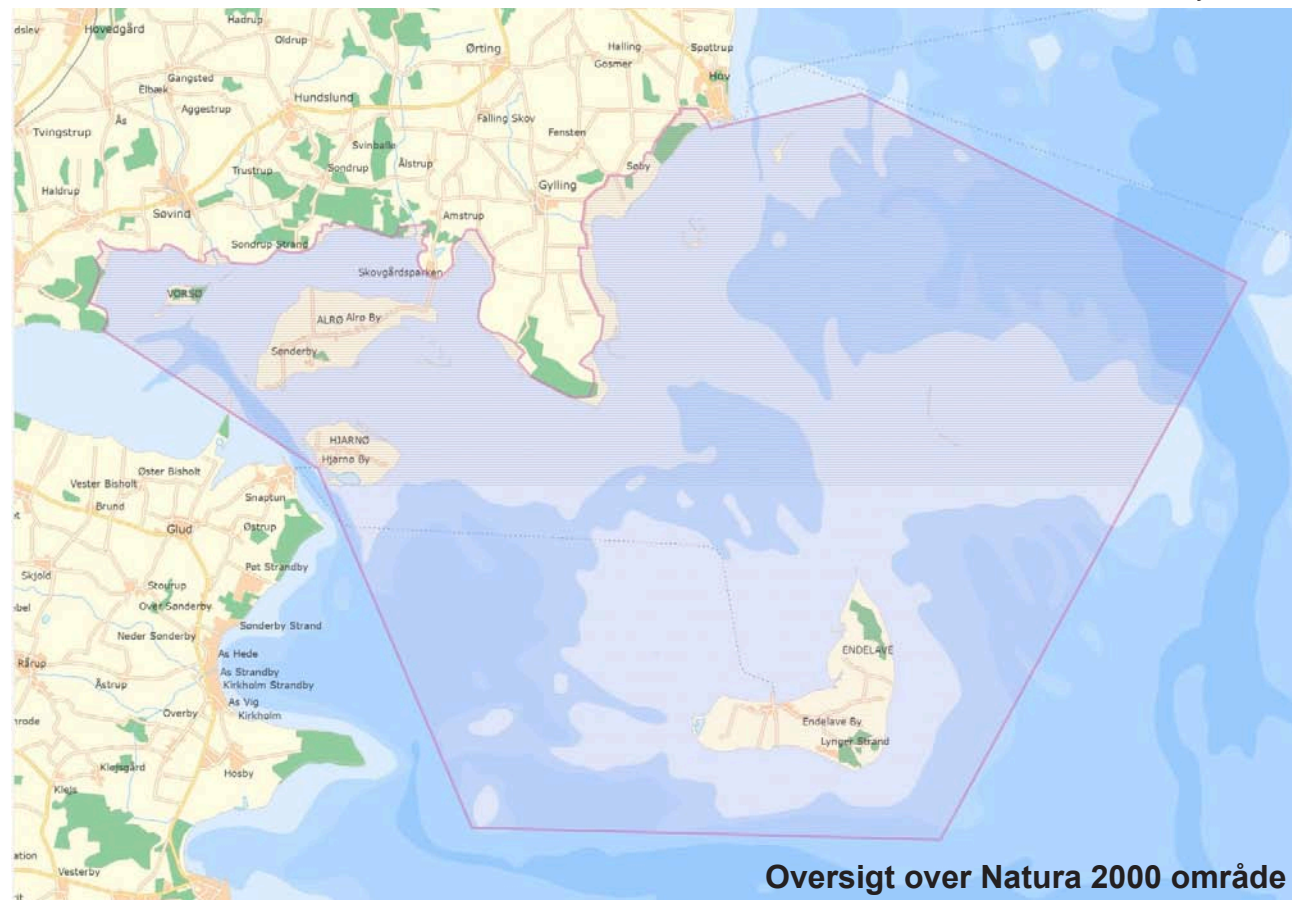
Syd for Hov ligger Natura 2000 området Horsens Fjord og havet øst for Endelave. Området er udpeget som Ramsa-

rområde nr. R13 med store forekomster af vandfugle, samt fuglebeskyttelsesområde F36, der skal beskytte klyde, hjejle, lille kobbersneppe, splitterne, havterne og dværgerterne. Endvidere forekommer skarv, bjergand, ederfugl, fløjlsand, hvinand og stor skallesluger regelmæssigt i området. Området er også habitatområde nr. H52, der skal beskytte bl.a. gråsæl og spættet sæl samt lavvandede bugter og vige med sand- og mudderbanker. Foruden havarealer omfatter beskyttelsesområderne også landområder - bl.a. Gersdorflund og Ravnskov. På landområderne er flere skovtyper, strandenge og vådområder grundlaget for udpegningen.

Natura 2000-områderne bliver som hovedregel beskyttet af den eksisterende natur- og miljølovgivning suppleret med særligt stramme retningslinjer for, hvornår der kan gives tilladelser, der berører Natura 2000-områder.

De dele af Kyststien ved Hov, der ligger inden for Natura 2000 udpegede områder, skal behandles i henhold til de planer for Natura 2000 områder, som er under udarbejdelse. Planerne skal bl.a. sikre, at de sårbare naturområder ikke gror til og at fuglelivet ikke forstyrres i bl.a. ynglesæsonen.

Natura 2000 området syd for Hov

Fredninger

I 1945 lod grosserer Timm fra Århus en parcel overdrage til kommunen og frede på betingelse af, at kommunen sørgede for orden og renlighed og for opsætning af toiletter paa Parcellen. Parcellen skal stå åben for offentlighed til badning, lejrplads og ophold iøvrigt.

Gersdorffslund blev fredet i 1959 for at bevare de landskabelige skønhedsværdier, som bygninger og landskab udgør. Ifølge fredningskendelsen medfører fredningen i sig selv ikke ret for almenheden til færdsel, over ejendommen eller til ophold på denne ud over, hvad der allerede tilkom-

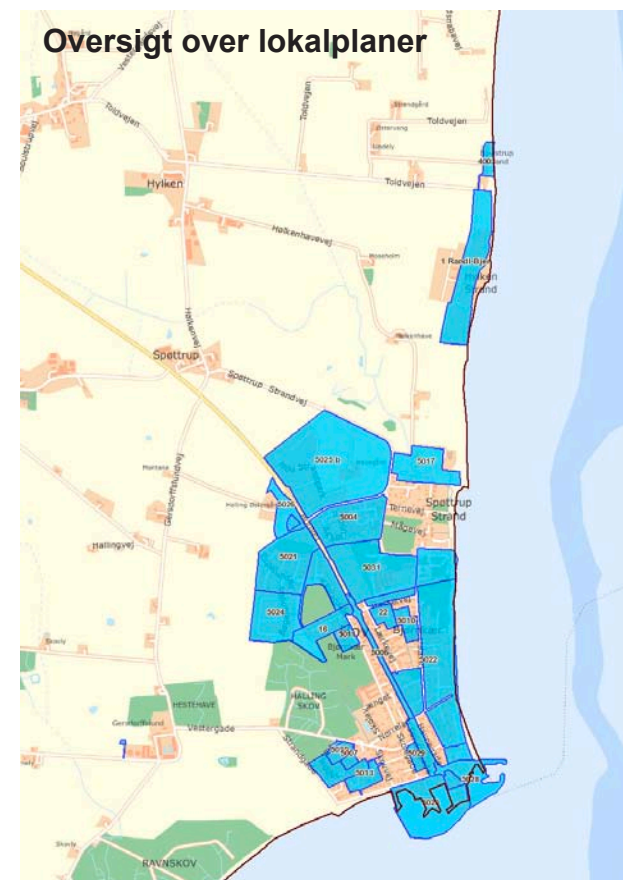
mer almenheden, ifølge bestemmelserne om færdsel til fods på den for græsvækst blottede strandbred.

Fredningsnævnet er myndighed inden for de fredede arealer og skal godkende de faciliteter og afmærkninger tilknyttet Kyststien ved Hov, der måtte ligge inden for de fredede arealer.

Lokalplaner

Væsentlige dele af Hov by og strandarealerne og kystmiljøet ved Hølken er lokalplanlagt. Det vil sige, at der

Fredede arealer ved Hov

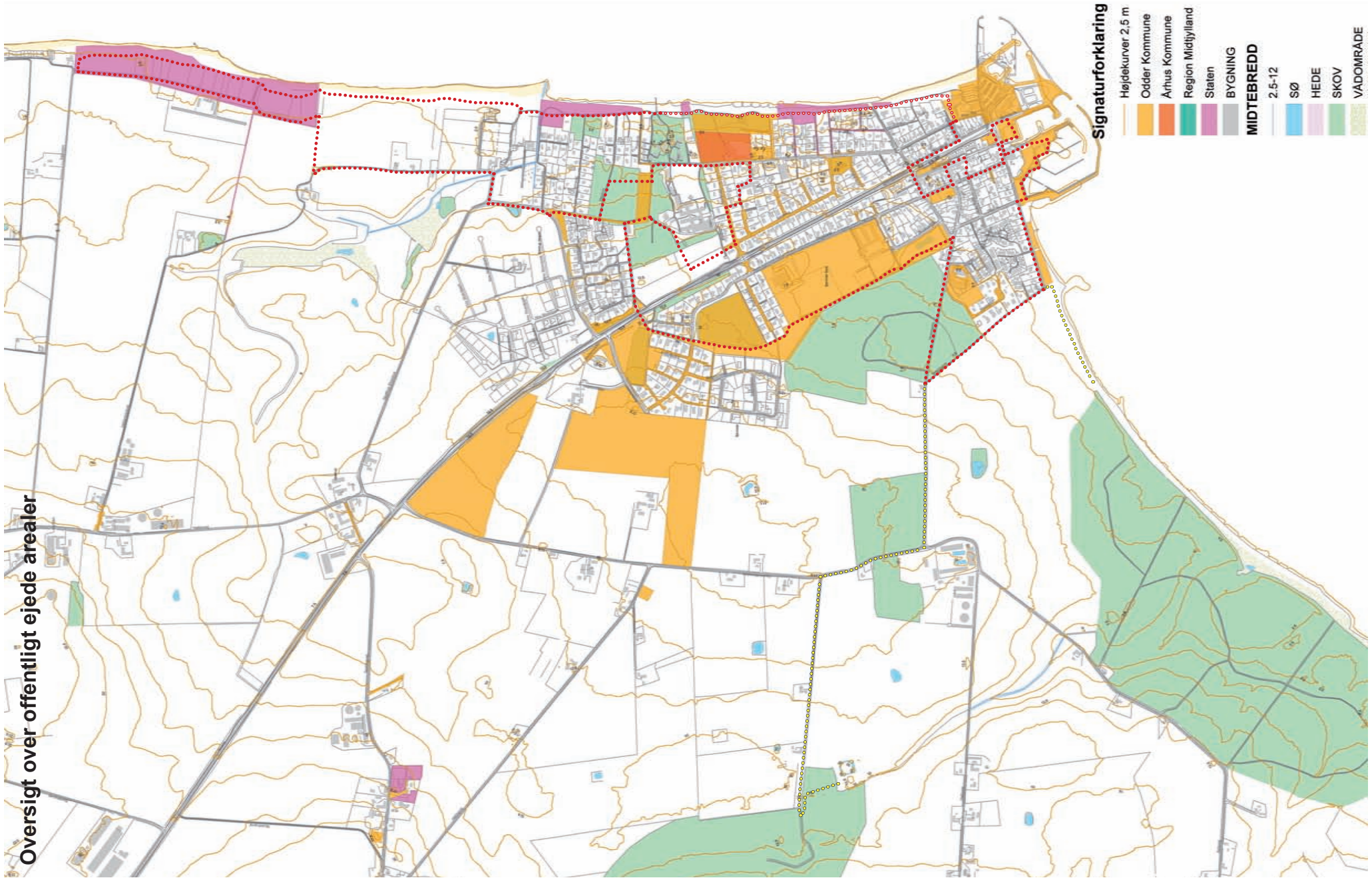

Lokalplaner ved Hov

er truffet beslutninger om en række forhold vedr. bebyggelse, veje, parkering, stier, adgang m.v.

Opmærksomheden henledes på lokalplan nr. 5022, som regulerer forholdene på den centrale del af Kyststien ved Hov, og hvor der ønskes etableret sti i 2-2,5 eller 3 meters bredde med kørefast belægning for handicappede. Lokalplanen bestemmer, at "alle eksisterende stier udlægges i en bredde svarende til de eksisterende forhold". Odder Kommune afgør, hvorvidt Kyststien ved Hov kræver dispensation fra lokalplanen, eller om en 3 meter bred sti kan rummes inden for lokalplanens bestemmelser.

Oversigt over offentligt ejede arealer

Budget, anlæg

Alle priser er ekskl. 25 % moms

			Konsulent	Intern løn	Materialer	Sum	Total
Planlægning							
Kommunens bidrag				30.000		30.000	
Konsulent, ansøgninger m.v.			20.000			20.000	
Konsulent, tovholderi			40.000			40.000	
Konsulent, regnskab og afrapportering			20.000			20.000	110.000
Sti og Kystsikring	meter	a					
Stenkastning	100	3.096			309.600	309.600	
Sti i 2-2,5 m bredde m. fast belægning	850	225	114.750		76.500	191.250	
Tilsyn			15.000			15.000	515.850
Mini økobase	stk	a					
Aflåseligt opbevaringsskab	1	22000	12.000		10.000	22.000	
Bålplads	1	2.000	1.000		1.000	2.000	
Afsætning			500			500	24.500
Grillhytte og borde/bænkesæt	stk	a					
Indkøb af tømmer og montage	1	176.000	87.000		89.000	176.000	
Grill	1	7.500			7.500	7.500	
Borde/bænkesæt	5	9.000	22.500		22.500	45.000	
Betonbænke, parkour	4	10.000			40.000	40.000	
Afsætning			5.700			5.700	274.200
Afmærkning af sti	stk	a					
Piktogrampæle	30	490			14.688	14.688	
Ruteafmærkningspæle	30	318			9.540	9.540	
Levering			1.500		500	2.000	
Standardpiktogrammer	75	50			3.750	3.750	
Specialpiktogrammer og 2D-koder	45	100			2.025	4.500	
Afsætning af afmærkninger			10.900			10.900	
Montering af piktogrammer			10.900			10.900	56.278
Formidling	stk	a					
A2-kortborde i signalfarver	6	3.426			20.556	20.556	
Nedgravning af A2-kortborde	6	700	4.200			4.200	
Fremstilling af grundkort			13.000			13.000	
Layout af skilteflader			10.000			10.000	
Print	6	600			3.600	3.600	
Mobilt web-site					45.000	45.000	
Fremstilling af historier			40.000			40.000	
Oversættelser, UK og D			12.000			12.000	
Speaks og studietid			18.000			18.000	166.356
Uforudsigelige omkostninger, 5 %			23.049	1.500	32.810	57.359	57.359
Fremstillingsomkostninger i alt			484.024	31.500	689.019	1.204.543	1.204.543
Frivilligt arbejde, anlægsfasen	stk	a	timer	Udførelse			
Nedgravning af pæle	60	1,0	60	DN, Hou Fælleforum, Høfdeholderne			
Etablering af borde/bænke	5	5,0	25	DN, Hou Fælleforum, Høfdeholderne			
Opskrining af piktogrammer	120	0,5	60	DN, Hou Fælleforum, Høfdeholderne			
Etablering af minøkobase			80	Skolebestyrelse, elever og lærere			
Medvirken ved opførelse af grillhytte			50	Kajakklubber m.fl.			
Frivilligt arbejde, anlægsfasen i alt i timer			275				

Budget, drift

Driften af projektet tillægges især frivillige kæfter. Borgerne i Hov organiseres af Hou Fællesforum og Danmarks Naturfredningsforening i 2 årlige gennemgange af stiforløbet med henblik på renholdelse, vedligehold af afmærkninger, sikring af fremkommelighed m.v. Egmond Højskolen påtager sig samme opgave vedr. den handikapvenlige del af stien, hvor opgaven også omfatter tilsyn og vedligehold af belægninger. Odder Kommune bistår, hvis der skal rekvireres maskinhjælp eller materialer.

Driften af hjemmesiden sikres af UdviklingOdder, mens vedligeholdelsen af informationstavler ligger hos Odder Kommune.

Frivilligt arbejde, driftsfasen, pr. år

Indkaldelse til arbejdsdage, koordinering	20	Hou Fælleforum, DN
Drift af sti, afmærkninger, renholdelse m.v.	200	Borgerne i Hov
Drift af handicapvenlig sti	30	Egmond Højskolen
Drift af hjemmeside	25	UdviklingOdder

Frivilligt arbejde, i alt, driftsfasen, pr. år 275

Tidsplan for projektetsudførelse

Udarbejdelsen af forprojektet danner grundlag for ansøgning om økonomisk støtte til projektets gennemførelse. Hvis det lykkedes at skaffe finansieringen kan myndighedsgodkendelser i værksættes – herunder eventuelle nabohøringer og dispensationer.

Anlægsfasen afventer myndighedsbehandlingen, idet formidlingsarbejdet muligvis kan igangsættes sideløbende med myndighedsbehandlingen.

Projektet foreslås markeret for offentligheden, når forprojektet er færdigt, finansieringen er på plads, ved igangsættelsen af anlægsarbejdet (første spadestik) og ved indvielsen ultimo 2012. Den lokale presse inddrages ved de nævnte faser.

Forprojektet udarbejdes	Ultimo 2011
Ansøgninger om finansiering	Primo 2012
Ansøgninger om tilladelser	Primo 2012
Udførelse	Medio 2012
Indvielse	Ultimo 2012

Bilag 1.

Lidt om gode historier i Hov og omegn

Hov Færgeby er beliggende i Halling Sogn, der mod nord er afgrænset af Bjergager Sogn og mod syd af Gosmer Sogn. Havstrømmene ud for området gjorde, at Hov var en naturhavn beliggende lidt nord for indsejlingen til Horsens gennem Horsens Fjord.

Havstrømmene forårsager en del materialevandring langs kysten, som havnebyggeriet har haft stor indflydelse på, og derfor er der nord for Hov Havn opført en række høfder, der skal beskytte stranden mod nedbrydning og genskabe badestranden.

Gersdorffslund og Bjørnkær Voldsted

Lidt vest for Hov ligger voldstedet Bjørnkær, der har to firkantede banker adskilt af en voldgrav. De skriftlige kilder beretter ikke om borgens tidlige historie. Første gang borgen nævnes er i 1427, da Niels Kalf overgav den til bispen i Århus. 1930-1935 udgravede Nationalmuseet på den østlige banke rester af et fæstningstårn, som var bygget af granit og munkesten.

Sidste gang Bjørnkær nævnes er i 1509, hvorefter stedet underlægges gården Porsborg, som menes at være forløberen for det nuværende Gersdorffslund ca. 700 m sydøst for Bjørnkær Voldsted.

Gersdorffslund er i dag i privat eje, og den nuværende ejer købte gården i 2003. I perioden 1986-2003 var Gersdorffslund ejet af Pajbjergfonden, der bl.a. arbejdede med forædling af korn. Tilbage i historien er der tale om en adelig sædegård (hvor ejeren boede i modsætning til en avlsgård). I perioden 1661-1921 var Gersdorffslund under Rathlousdal, men i 1921 blev gården udstykket, og der opstod en række statshusmandsbrug på godsets tidligere arealer. I 1959 blev store dele af gårdens areal og alléer fredet for at bevare "de landskabelige skønhedsværdier".

Kystmiljøet ved Hølken

Købstaden Horsens nød, som andre købstæder i Danmark, en række privilegier som f.eks. eneret til håndværk

Havhusene / Sorthusene

og handel, ret til egen administration (magistrat) m.v. Derfor havde byen ret og pligt til at indkræve afgifter i form af told på udenlandske varer og accise på indenlandske varer, der blev ført ind eller ud af købstadens porte. Til at varetage dette opkrævningssystem blev der opbygget et toldvæsen.

For at forhindre smugleri langs kysterne blev der i begyndelsen af 1800-tallet opbygget et krydstoldvæsen, som i hurtige skibe kunne indhente handelsskibene og foretage kontroller af lasten. Ved Boulstrup ligger et af disse kysttoldsteder fra midten af 1800-tallet, som i dag er privat bolig. Krydstoldvæsenet blev nedlagt i 1903, men til gengæld opbyggedes et landtoldvæsen, hvortil kystbevogtningen blev henlagt.

Umiddelbart nord for toldstedet ligger Havhusene i strandkanten - en samling på 12 små sommerhuse fra slutningen af 1920'erne og begyndelsen af 1930'erne. Her er et sjældent kulturmiljø og vidnesbyrd om strandlivets pionerer på Odderegnet. Husene er omfattet af en bevarende lokalplan.

Havnebyen Hov

Starten på Hov by sættes i forbindelse med fiskeren Rasmus Andersen Færgemann, som i 1846 med sin familie slog sig ned i dengang det eneste hus i Hov - Fiskerhuset.

Rathlousdal Gods stod for opførelsen af et pakhuis ved en ladeplads i Hov så tidligt som i 1853 til udskibning af landbrugsprodukter. En egentlig havn anlægges af godsejer Emil von Holstein-Rathlou i 1880-1881. Han havde i 1872 fået bygget lystfartøjet Echo på 32 ton, og havnen blev hjemsted for dette skib. Echos anker ligger i dag på havnen i Hov.

Den nuværende havn har daglige færgeforbindelser til Tunø og Samsø.

Hov Værft ved lystbådehavnen er ca. 100 år gammelt, og byggede før i tiden fiskekuttere. I 1924 oplyses, at Halling Kommune har 66 fiskere, hvoraf 50 var erhvervsfiskere.

Echos anker på havnen i Hov

Hov Station

Stationsbyen Hov

Hov var tidligere endestation for Odder-banen. Den 12. maj 1882 vedtog man loven om Hads Herreds Jernbane gennem Hads og Ning Herreder syd for Århus. Arbejdet på den nye bane påbegyndtes i oktober samme år og den 18. juni 1884 blev banen indviet med daglige drift med tre tog i hver retning. Banen havde tilslutning til Statsbanerne i Viby men har nu eget spor ind til Århus H. Strækningen Odder-Hov blev nedlagt i 1977.

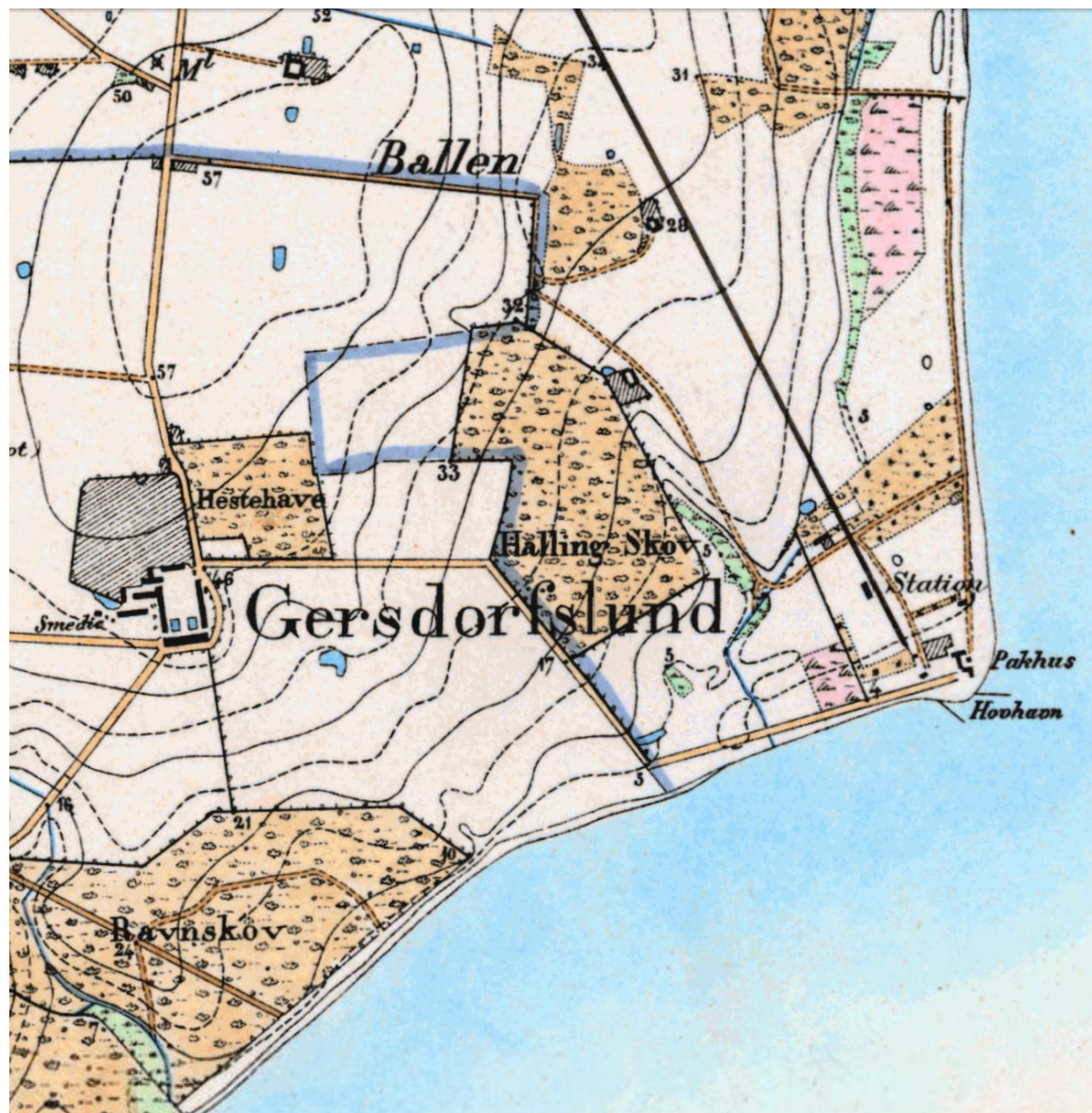
Feriebyen Hov

De fine badestrande ved Hov betød, at der tidligt opstod et bademiljø. Allerede fra jernbanens første år blev der ydet gratis togtransport for kirtelsyge børn til strandene ved Hov. I 1886 er det noteret, at der var 2500 badene. Senere var turene for alle børn, der mødte op til togafgang fra Odder, og turene blev gennemført helt frem til 1957.

I 1880 fik Hov sit første gæstgiveri, Hotel Hov.

Fru Philippa Wahl - en slægtning til familien Holstein-Rathlou - drev fra ca. 1880'erne et sommerpensionat ved havnen for bedrestillede københavnere. Kirsten Mikkelsen

Th: Generalstabens Målebordsblad ca. 1885

drev sommerpension på gården Bjørnkær fra ca. 1913. Rathlousdals enkesæde, villaen Holsatia fra ca. 1880, blev tidligt i 1900-tallet omdannet til et fornemt badhotel og restaurant. I Holsatias have ved stranden lå pavillonen Tehuset, hvorfra der var udkænkning. Ca. 1940 kom et afholdshotel, og i 1949 indrettedes Strandkro på Musmansvej i et tidligere sommerhus. Århus Kommune opførte et feriehus. I byens nordlige udkant opstod Hov Strand Camping i 1968 og ca. 600 meter nord herfor Odder Strand Camping. Hov fik kun en begrænset udbygning med sommerhuse.

I 1945 overdrog grosserer H. P. Timm en parcel til Gosmer-Halling Kommune. Parcellen blev fredet og skal anvendes af kommunen til badning, lejrplads og ophold for offentligheden.

Hov er i nutiden en turistby med moderne lystbådehavn, forretninger, kro og restauranter.

Egmont Højskolen

1956 blev der startet en høj- og efterskole i Hov. Skolen hed dengang Holsatia Højskole, navngivet efter det tidligere rekreationshjem. Siden skiftede skolen navn til Egmont Højskolen.

Den første forstander var Oluf Lauth, som var spastiker og kørestolsbruger. Under et ophold på Askov Højskole fik han den ide, at starte en højskole for handicappede. I starten var det både en højskole og en efterskole, der var 62 elever på det første hold - 39 på højskolen og 23 på efterskolen.

Holsatia lå, hvor den nuværende skole ligger, men blev revet ned i forbindelse med en udvidelse af højskolen i 1960. Højskolen har i dag ca. 170 elever.

Gården Bjørnkær - Hov Maritime Idrætsefterskole

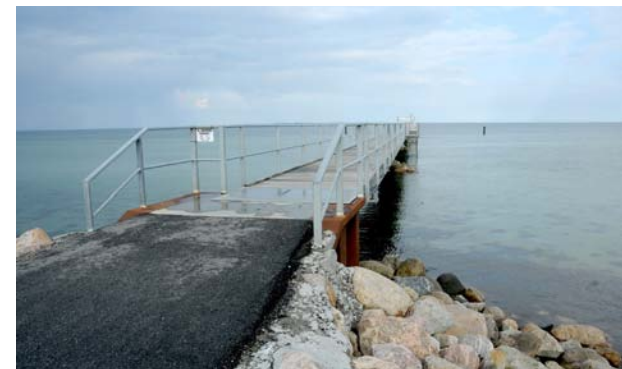
Hov Søsportscenter

Hov Værft er overtaget af Hov Søsportscenter og har specialiseret sig i blandt andet nybygning af handicapegnede sejlbåde. Foruden værftet driver Hov Søsportscenter ferieboliger indrettet specielt til handicappede, badebroen og flere både.

Hov Maritime Idrætsefterskole

Hov Maritime Idrætsefterskole åbnede i 1989 på området, hvor gården Bjørnkær tidligere lå. HMI ligger helt ved vandet, hvilket gør søsport til en naturlig del af hverdagen. Der er ca. 135 elever på efterskolen.

Hov Søsportscenters badebro

Hov Søsportscenter – til venstre ligger pavillonen Tehuset